

[Grethe Fenger Møller]

Lovforslaget om efterløn tilsigter at give visse personer, nemlig medlemmer af statsanerkendte arbejdsløhedskasser i alderen fra 60 til 66 år, adgang til at forlade arbejdsmarkedet og oppebære en efterløn, der i begyndelsen svarer til den dagpengesats, den pågældende ville have været berettiget til i tilfælde af ledighed.

Det er blevet fremhævet mange gange, at det skal være frivilligt, om man vil gå på efterløn, og at det ikke er tanken med lovforslaget at tvinge ældre mennesker ud af arbejdsmarkedet. Men der er ikke blevet fremført ét eneste argument, hverken under den efterløn debat, vi havde her i tinget i foråret, eller under sommerens drøftelser af forslaget, der i realiteten vil kunne overbevise nogen om, at ordningen ikke kan bruges til at presse ældre ud af arbejdsmarkedet.

Vi lever i en periode med stor arbejdsløshed, som der uheldigvis ikke er nogen udsigt til at vi kan løse inden for en overskuelig tid, hvor mange 60-årige vil få at vide, at de ikke kan være bekendt at optage en arbejdsplads, når de har mulighed for at få efterløn, fordi der er mange unge og yngre, der er arbejdsløse. Jeg tror, at der er mange ældre, der direkte eller indirekte vil blive presset ud af arbejdsmarkedet.

Det er også bemærkelsesværdigt, at der i den senere tid har været forlydender om, at man overvejer generelt at nedsætte pensionsalderen for tjenestemænd til 65 år. Dette kan kun tages som udtryk for, at man tror, at man kan løse en del af arbejdsløshedsproblemet ved at få de ældre til at forlade arbejdsmarkedet.

Dette er for det første en dårlig løsning; hvis efterlønsforslaget bliver vedtaget, regner man jo ikke med, at afgangens af ældre beskæftigede vil resultere i en tilsvarende tilgang af yngre. Det anslås, at der i 1979 vil være 17.200 personer, der modtager efterløn, mens alene 3.700 ledige job vil blive besat. Det kan ikke siges at være nogen stor beskæftigelsesfaktor.

Men det helt afgørende er, at vi fra konservativ side ikke ønsker at løse en del af vore beskæftigelsesproblemer ved mere eller mindre at presse de ældre ud af arbejdsmarkedet. De ældre har samme ret til arbejde som de yngre medborgere. Vi ønsker en større fleksibilitet på arbejdsmarkedet, således at de ældre har mulighed for at få nedsat ar-

bejdstid og dermed gradvis aftrappe deres tilknytning til arbejdsmarkedet. Vi ønsker, at de ældre skal have en reel frihed til at afgøre, hvornår de vil forlade arbejdsmarkedet. Efterlønsforslaget giver ikke nogen som helst garanti for, at det i praksis vil være frivilligt for den enkelte at gå på efterløn.

Dertil kommer, at jeg mener, det er meget stimulerende for mennesker at arbejde, og der er noget paradoksalt i, at vi ved at indføre en efterlønsordning, der indebærer, at folk holder op med at arbejde, dermed er med til at skabe et øget behov for omsorgsaktiviteter, fordi vi ved, at folk gerne vil have noget at beskæftige sig med.

Et andet argument for at indføre efterløn skulle være, at mange mennesker i 60 års alderen er nedslidte og derfor ikke længere ønsker at være tilknyttet til arbejdsmarkedet. Jeg tror, der er noget rigtigt i denne betragtning, men spørgsmålet er, om en efterlønsordning vil være den rigtige måde at løse dette problem på. Retten til efterløn tilkommer ifølge forslaget kun medlemmer af statsanerkendte arbejdsløhedskasser, og dette er i sig selv en væsentlig begrænsning. Hvad med dem, der ikke er medlem af en sådan kasse?

Det er dog positivt, at der under sommerens drøftelser af dette lovforslag er blevet skabt forståelse hos arbejdsministeren for det ønske, som de konservative forhandlere havde inddraget om, at selvstændige erhvervsdrivende også skulle have adgang til at være omfattet af en efterlønsordning. Vi finder det også positivt, at vort ønske om, at efterlønsmodtagere skal have mulighed for at have arbejde og ulønnet beskæftigelse ved siden af efterlønnen, er blevet imødekommet, selv om vi ikke finder, at ministerens forslag på dette område er tilstrækkeligt.

Men det afgørende spørgsmål for os er, om man kan sige, at det er socialt retfærdigt at indføre en efterlønsordning med ydelser, der er væsentligt større end invalidepensionen og den førtidige folkepension. Er det rimeligt, at de mange, der er nedslidte inden 60 års alderen – og her er er oftest tale om personer med virkelig hårdt legemligt arbejde og uden uddannelse – skal leve af en invalidepension, mens de mere stærke, der har kunnet arbejde indtil 60 års alderen, skal belønnes med den højere efterløn? Det fore-